

Sport waarop je kunt vertrouwen

Input ter voorbereiding Rondetafelgesprek "Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport" op maandag 15 februari 2016

NOC*NSF 9 februari, 2016

Integriteit van sport: waarom zo belangrijk?

Sport draagt bij aan een fysiek, mentaal, economisch en sociaal kerngezond Nederland met alle voordelen van dien, zoals sociale cohesie, gezondheid, tolerantie, een vitale samenleving en internationaal aanzien. Want sport is passie, sport is verbroedering, sport is gezond. Sport haalt het beste in mensen naar boven, zorgt voor vriendschap en voor respect.

Helaas kent sport ook een keerzijde. Matchfixing, kansspelverslaving en witwaspraktijken door middel van sportweddenschappen brengt de sport in diskrediet. In landen waar matchfixing zich op grote schaal heeft voorgedaan zijn de tribunes nu leeg, hebben sponsors zich teruggetrokken en is het vertrouwen in de sport weg. Matchfixing brengt ook criminele organisaties in de sport die een bedreiging vormen voor de veiligheid van sporters, trainers, coaches, scheidsrechters en bestuursleden. Er zijn schrijnende situaties – helaas ook in Nederland – van sporters die bedreigd werden vanwege gokdoeleinden.

Matchfixing is een ernstig probleem dat serieus aangepakt moet worden. Hierin moeten verschillende partijen (sport, kansspelaanbieders, overheid) verantwoordelijk nemen. Belangrijke onderwerpen waar we uw aandacht als Kamerleden voor vragen zijn;

- Een veilig en attractief aanbod van online sportweddenschappen. De lat in het huidige wetsvoorstel moet hoger om de integriteit van sport te beschermen.
- Handhaving, de KSA moet hard optreden tegen illegale aanbieders
- Delen van informatie tussen bevoegde autoriteiten, kansspelaanbieders en sportbonden. Maak het juridisch mogelijk en zorg voor coördinatie vanuit een Sport Betting Unit bij de KSA.

Matchfixing: hoe groot is de kans?

Over de aard en omvang van matchfixing in Nederland is het lastig uitspraken te doen aangezien onvoldoende zicht is op de daadwerkelijke praktijk. Er zijn diverse onderzoeken (zie bijlage 1) beschikbaar, maar tot op heden is er nog niemand in Nederland veroordeeld in het tucht- of reguliere recht, wel lopen er onderzoeken bij tennis en voetbal. In de ons omringende landen zijn er al wel concrete zaken geweest en het zou naïef zijn te veronderstellen dat het in Nederland niet plaats vindt of heeft gevonden.

NOC*NSF heeft sinds mei 2014 het Vertrouwenspunt Sport waar mensen terecht kunnen met vertrouwenskwesaties of meldingen t.a.v. ongewenst gedrag, doping en matchfixing. Hoewel het Vertrouwenspunt sport een toename ziet in het aantal meldingen, waarschijnlijk vooral nog doordat de bekendheid ervan groeit, waren er in 2015 geen meldingen over matchfixing. Ook bij andere beschikbare meldpunten wordt tot op heden weinig tot geen melding gemaakt van matchfixing. Het vergroten van de meldingsbereidheid is aan de orde geweest binnen het

Nationale Platform Matchfixing. Geconcludeerd is dat extra investeringen noodzakelijk zijn in de communicatie en voorlichting om de bekendheid van meldpunten ook in de directe omgeving van de sporter, zoals trainers, coaches en ouders te vergroten.

Bescherming van de integriteit van sport: wie speelt welke rol?

Iedereen (speler, sport, aanbieders en fans) is gebaat bij een eerlijk, betrouwbaar en controleerbaar kansspelaanbod. De sport kan dit niet alleen. Nationaal is het van belang dat het Openbaar Ministerie voldoende prioriteit en capaciteit heeft om meldingen over matchfixing goed te kunnen onderzoeken en dat de Kansspelautoriteit via handhaving illegale kansspelaanbieders aanpakt.

Samenwerking tussen onder andere het OM, de politie, de ministeries van Justitie en VWS, de Kansspel autoriteit, atletencommissies/ vakbonden, de sport en kansspelaanbieders is noodzakelijk om de integriteit van sport te beschermen. In lijn met de aanbevelingen van het rapport van Spapens en Olfers zijn in 2014 twee platforms opgericht waarin bovenstaande spelers de handen ineen slaan om matchfixing tegen te gaan. NOC*NSF, KNVB en KNLTB participeren allen in beide platforms. NOC*NSF heeft goede afspraken kunnen maken met het OM over het doorgeleiden van meldingen.

Tevens hebben diverse bonden, waaronder de KNVB en de KNLTB, matchfixing hoog op de agenda staan en voeren zij omvattende programma's uit om de risico's te beperken. NOC*NSF heeft afgelopen jaar in samenspraak met o.a. sportbonden, onafhankelijke experts en het Ministerie van VWS hard gewerkt aan een visie en aan een aanpak van het thema Sport en Integriteit, waarin wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een compliance programma in de sport. In de bijlage 2 wordt een kort overzicht gegeven van maatregelen die binnen dit programma genomen worden om matchfixing te voorkomen en te bestrijden, binnen de lijnen:

- Preventie- en voorlichtingslijn sporters, officials, coaches
- Blauwdruk regelgeving voor tuchtrecht sportbonden aangaande matchfixing
- Inrichting en open stellen van Vertrouwenspunt Sport
- Onderzoek en waarheidsvinding

Wetsvoorstel Kanspelen op Afstand en integriteit van sport

NOC*NSF onderschrijft de noodzaak om snel tot goede regulering van online kansspelen te komen. Waar het de bescherming van de integriteit van sport betreft maakt NOC*NSF zich nog zorgen of de lat hoog genoeg gelegd wordt in het huidige conceptwetsvoorstel. NOC*NSF en sportbonden willen de lat hoger leggen door afspraken te maken over een 'veilig' en attractief aanbod van online sportwedenschappen. NOC*NSF is positief over de voorstellen van regeringspartijen VVD en PvdA om de aanpak van matchfixing prioriteit te laten zijn in de nieuwe wet die online kansspelen reguleert. Het reguleren van de markt is een belangrijke stap in het voorkómen van matchfixing en van belang voor het handhaven van het vertrouwen in de sport. Door extra spelregels kan invulling worden gegeven aan een verantwoord en aantrekkelijk aanbod van online sportwedenschappen en wordt tegelijkertijd het risico op matchfixing beperkt.

Om matchfixing tijdig te herkennen en te voorkomen, is het van belang om kennis en inlichtingen van vergunninghouders en de sportwereld bij de KSA te bundelen in een Sports Betting Intelligence Unit, zoals wordt voorgesteld in amendement van de VVD en PvdA. Het Verenigd Koninkrijk heeft hier reeds positieve ervaring mee. Het is van belang dat kansspelaanbieders een

meldplicht hebben om verdachte gokpatronen te melden bij deze nog te vormen Sport Betting Unit van de KSA. De KSA moet deze informatie kunnen delen met sportbonden. Als bekend is dat sporters, in strijd met de regels van de sport zelf, toch gokken op wedstrijden uit de eigen competitie is het van belang dat de Sports Betting Intelligence Unit hierover wordt geïnformeerd en dat de sportbonden waar nodig tuchtrechtelijke maatregelen treffen, zoals een tijdelijke schorsing of uitsluiting van competitie.

Om te voorkomen dat de integriteit van de sport onder druk komt te staan moeten risicovolle sportwedenschappen worden uitgesloten van het kansspelaanbod en in overleg met de sector op een zwarte lijst geplaatst worden. De voorstellen die de VVD en PvdA hiervoor doen in het amendement worden breed gesteund in de sport.

Wel de lusten, niet de lasten?

Het aanbieden van online sportwedenschappen brengt aanzienlijke kosten met zich mee voor de sport. De kosten van integriteits- en compliance programma's zijn ten onrechte niet meegenomen in de berekeningen van de administratieve lasten bij dit wetsvoorstel. KOA legt de volledige verantwoordelijkheid voor handhaven van de integriteit bij de sport zelf. Uiteraard draagt de sport zelf grote verantwoordelijkheid, maar NOC*NSF pleit ter waarborging van de integriteit van de sport voor een bijdrage vanuit de overheid en/of de kansspelaanbieders om de huidige aanpak te borgen en verder te ontwikkelen.

Op dit moment loopt Nederland goed in de pas met alle maatregelen die in de Europese conventie ter bestrijding van matchfixing zijn opgenomen. Echter, internationaal is de bestrijding van matchfixing volop in ontwikkeling en het is van groot belang dat Nederland hierop aangesloten blijft.

Europees voorzitterschap en integriteit

NOC*NSF is blij dat Minister Schippers de integriteit van sport centraal stelt tijdens het EU voorzitterschap van Nederland. Europese en internationale samenwerking is cruciaal waar het gaat om bestrijding van matchfixing. Matchfixing zal ook tijdens het voorzitterschap aan de orde komen. Wij hopen dat in de discussies aandacht zal zijn voor de volgende zaken:

- **Mogelijkheden tot informatie-uitwisseling:** Het is van belang dat op Europees en internationaal niveau informatie kan worden uitgewisseld ten einde matchfixing te kunnen bestrijden. De nieuwe Europese richtlijn voor dataprotection heeft ondanks verzoeken vanuit de sport helaas matchfixing niet opgenomen als onderwerp waarvan het in het algemeen belang is dat data kan worden uitgewisseld. Het gevolg is dat overheden dit allemaal op nationaal niveau moeten gaan regelen. Het zou goed zijn om hier aandacht voor te hebben tijdens het voorzitterschap, zodat alle landen hier spoedig mee aan de slag gaan.
- **Internationaal erkend controlesysteem:** Het is van belang dat er een onafhankelijk en internationaal erkend controlesysteem ten aanzien van de monitoring van verdachte gokbewegingen wordt gerealiseerd. Belangrijk daarbij is dat informatie over onregelmatigheden tot op het niveau van de inleg van de individuele gokker traceerbaar is. De nationale autoriteit (KSA) zouden hierbij een belangrijke rol kunnen spelen.

Bijlage 1 Matchfixing hoe groot is de kans?

- Matchfixing is, net als doping, een serieuze bedreiging voor de sport. Het druipt in tegen het principe van sport: het willen winnen. Uit het onderzoek van de Sorbonne¹ blijkt dat zich wereldwijd jaarlijks tussen 300 en 700 gevallen van matchfixing voordoen. Dit zijn alleen de gevallen waar de fixers uiteindelijk gepakt zijn; het daadwerkelijke aantal ligt veel hoger.
- Onderzoek van Spapens en Olfers naar Matchfixing in Nederland laat zien dat ruim een kwart (27 procent) van de ondervraagde sporters denkt dat er sprake is geweest van matchfixing in zijn of haar directe omgeving. Acht procent van de ondervraagde sporters kent mensen die zijn benaderd en 4 procent zegt zelf te zijn benaderd voor matchfixing.

Bijlage 2 Maatregelen programma sport en integriteit gericht op voorkomen en bestrijden van matchfixing

Preventie- en voorlichtingslijn sporters, officials, coaches

- 9 voorlichtingsbijeenkomsten vanuit NOC*NSF waar ongeveer 200 talenten en topsporters (aanvullend op de voorlichtingsbijeenkomsten vanuit de KNVB). Nieuwe bijeenkomsten staan in de planning.
- E-learning over matchfixing

Blauwdruk regelgeving voor tuchtrecht sportbonden aangaande matchfixing

- Gokverbod op resultaat, verloop van eigen wedstrijd/ competitie
- Verbod onrechtmatig beïnvloeden uitslagen wedstrijden
- Verbod gebruiken/verspreiden vertrouwelijke informatie voor gokdoeleinden
- Meldplicht, bij ontvangst verzoeken tot onrechtmatig beïnvloeden uitslag wedstrijd

Inrichting en open stellen van Vertrouwenspunt Sport

- Punt waarbij mensen (eventueel anoniem) hun verhaal kunnen doen en misstanden in de sport, waaronder matchfixing, kunnen melden

Onderzoek- en waarheidsvinding

- Interpol en het IOC zijn gestart met trainingen aan medewerkers van sportbonden in het doen van feitenonderzoek bij matchfixing. Van 16 tot en met 18 september 2015 waren medewerkers van Badmintonbond Nederland, KNWU, KNVB, ISR, KNLTB en NOC*NSF op Papendal de eerste medewerkers van een nationale sportbond die een dergelijke training hebben gekregen.
- NOC*NSF en het ISR zetten momenteel een poule van aanklagers en onderzoekscommissie op die voor de gehele sportsector inzetbaar kan zijn om ernstige misdadingen in de sport op het terrein van seksuele intimidatie, doping en matchfixing onafhankelijk en professioneel te laten onderzoeken.

¹ University Paris 1 Panthéon-Sorbonne & International Centre for Sport Security, Fighting against the manipulation of sport competitions, 2014.